

*Med byn
som förebild*

◀ Från vägen in mot det centrala Mölle ser man Gyllerödområdet på det här sättet – den gamla skånska kustbyn i 1970-talstappning.

^ Här har man också bemödat sig om att skapa gaturum. Ingen gata är helt rak utan bryts i skarpa vinklar och ändrar i små torg.

Gylleröd heter ett nytt småhusområde intill Mölle i Skåne. Det har den gamla skånska kustbyn som förebild, både vad gäller själva bykaraktären och de enskilda husen och färgerna. Den nya byn visar att det också idag går att bygga intimt och mänskligt inom stränga ekonomiska ramar.

AV KURT VASTAD
FOTO: CARL MEIER, KURT VASTAD

○ När oppositionen mot sterila, karaktärslösa småhusområden blev tillräckligt stark slog man delvis till bromsarna. Men man sökte inga nya vägar för att utveckla de fina idéer och experiment med en ny småhusarkitektur som ändå gjordes i början av 1960-talet, om än i liten skala. I stället såg man tillbaka mot det gamla för att hämta inspiration. Byn, fiskeläget, det gamla lanthuset fick stå som mönster för det nyaste nya.

Det finns en del bra exempel på en sådan anpassning till traditionen. Samt en väldig massa som varken är det ena eller det andra, men som ändå vill gesken av »nygammalt».

Lär av Gylleröd!

Bland de intressantaste exemplen på fin nybyggd tradition är Gyllerödområdet i Mölle. Det ligger på vänster hand när man kommer på stora kust-

vänd ➔

Gylleröd

→ forts.

vägen in mot byn, man kan inte undvika att se det. Det är Skånska Cementgjuteriet som 1974–1975 här byggde en by med 73 hus efter gammalt skånskt mönster. En tidigare steril stadsplan med raka gator och fantasilöst uppradade hus revs lyckligtvis upp. Man fick fria händer.

Alla hus är platsbyggda med regelstomme. Endast tre hustyper har använts, samtliga i ett och ett halvt plan och trogna kopior av den gamla skånska längan. Med åtta olika fasadutföranden har det blivit en fin omväxling i området. Färgerna vitt, ljusgult, ockra, ljus rosa och gammelrosa, mörkbrunt och rött har man delvis hämtat från byarna omkring. Alla hus är så placerade att de går att bygga till, dels med en vinkelbyggnad, dels med en veranda på långfasadens trädgårdssida.

Två av hustyperna är med inredd övervåning på 152 m² bostadsyta, en på 194 m². Priset för de mindre husen var i snitt omkring 250 000 kr och för de större 285 000 kr.

Både hus och stadsplan är ritade av SCG-Arkitektkontor i Malmö. □

Ett av torgen, som avslutar en av de fyra bilgator som leder in i området, men som inte har någon förbindelse med varandra. Samtliga är dekorativt lagda med gatsten och trädplanterade. Skvallerbänken finns också på plats!

Ny by på gammalt sätt

Äntligen har det börjat hända nånting med de nya småhusområdena. Gylleröd intill Mölle har den gamla skånska byn som förebild. De svängda gatorna bryts av små stenlagda torg med planteringar. Allt är hållet i måttlig skala, trots att man inte fick göra gatorna riktigt så smala man hade tänkt sig. Vägverket ska ju också ha sina synpunkter.

På gammalt skånskt sätt ligger samtliga hus med långfasaden mot gatan/torget med endast en smal tomtremsa emellan, kantad av en låg stenmur, ett lågt staket eller häck. Till den fina variationen i byn bidrar också de växlande tomtstorlekarna – från 400 till 1000 m² – och att man byggt i tomtgräns.

Alla husen är utbyggbara, antingen med en vinkeldel mot trädgårdssidan och/eller med en veranda mitt på trädgårdssidans långfasad. Gångstigar (i planens nedre del) leder ner till den närläggna havsstranden.

SCG-Arkitektkontor i Malmö, som ritat stadsplanen, har en del liknande projekt på gång på andra håll i landet, där man knyter an till den lokala byggnadstraditionen.

På gammalt skånskt maner är alla hus lagda med långfasadens entrésida mot gatan och med endast en smal tomtremsa emellan. Även den behandlas av innevägnarna traditionellt med låga bevuxna stenmurar eller andra dekorativa kompositioner i en skala som passar huset.

